

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 08 marca 2022 r.

BM-WRP.0234.252.2022.IO

Pan
Krzysztof Cieciora
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 20 lutego 2022 r. (nr. RYB.ps.0210.12.2021) przekazujące **projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia projektu programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa**, uprzejmie przekazuję następujące stanowisko.

I. Uwagi z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki

Zwracam uwagę, że w Programie Fundusze Europejskie dla Rybactwa, stanowiącym załącznik do projektowanej uchwały, wielokrotnie posłużono się określeniami, które budzą wątpliwości:

- „branżowe podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki” – nie jest jasne, o jakich podmiotach jest mowa w dokumencie oraz co należy rozumieć przez określenie „branżowe”. Należy wyjaśnić, że system szkolnictwa wyższego i nauki tworzą podmioty wymienione w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.), dalej „ustawa PSWN”. Doprecyzowania wymaga, do których z podmiotów wymienionych w tym przepisie, odnosi się zastosowane określenie. W szczególności należy zauważyć, że oprócz uczelni oraz „branżowych” instytutów badawczych badania naukowe z zakresu chowu i hodowli ryb, a także gospodarki wodnej, w tym ochrony środowiska wodnego, prowadzą także niektóre instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauki, jak np. Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie czy Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk w Zabrzu. Proponuję zatem uwzględnienie w Programie obok „branżowych” instytutów badawczych, a w szczególności w grupach docelowych (str. 66, 76, 79, 89), także instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk,

- „placówki szkolnictwa wyższego”, „placówki edukacyjne na poziomie (...) wyższym”, „placówki szkolnictwa (...) wyższego”, „placówka kształcąca na poziomie szkolnictwa wyższego” – w projekcie określenia te w wielu miejscach odnoszą się do kształcenia. Zgodnie z ustawą PSWN podmiotem systemu szkolnictwa wyższego i nauki prowadzącym kształcenie na studiach jest uczelnia. W celu zachowania zgodności terminologicznej z ustawą PSWN należałoby zatem używać określenia „uczelnie”,
- „uczniowie szkół (...) wyższych kształcący się na kierunkach rybackich”, „studenci szkół wyższych kształcący się na kierunkach rybackich” – należy zauważyć, że zgodnie z ustawą PSWN osoba kształcąca się w uczelni na określonym kierunku studiów to „student”, a nie „uczeń”. Ponadto, w proponowanym zapisie wskazano, że studenci mieliby kształcić się na kierunkach rybackich. Należy wyjaśnić, że ustawa PSWN nie definiuje i nie klasyfikuje kierunków studiów jako rybackie, prawnicze, psychologiczne, czy inne. Studia w uczelni są prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu na podstawie programu studiów. Ewentualne kwalifikowanie studiów do danej grupy powinno odbywać się na podstawie programu studiów określanego przez uczelnię dla danego kierunku. W tym kontekście proponujemy użycie określenia: „studia w zakresie...” (np. rybołówstwa, rybactwa),
- „programy nauczania” – zgodnie z ustawą PSWN studia są prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu na podstawie „programu studiów” określonego przez uczelnię,
- „zwiększenie dopasowania programów nauczania do potrzeb sektora, czy zacieśnianie współpracy placówek edukacyjnych kształcących w zawodzie rybaka z praktykami” oraz „istnienie placówek szkolnictwa (...) wyższego przygotowujących do pracy w gospodarstwach chowu i hodowli ryb” – należy wyjaśnić, że co do zasady kształcenie na studiach nie jest kształceniem branżowym i nie jest powiązane z konkretnym zawodem. Wyjątek stanowią programy studiów przygotowujących do wykonywania zawodów regulowanych, które zostały przez ustawodawcę wymienione w art. 68 ust. 1 ustawy PSWN – są to zawody: lekarza, lekarza denty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty, ratownika medycznego, lekarza weterynarii, architekta i nauczyciela,
- „szkoły wyższe”, „uczelnie wyższe” – zgodnie z ustawą PSWN należałoby stosować wyraz „uczelnie”.

Ponadto zwracam uwagę, że w projektowanym załączniku do uchwały na:

- str. 55 – w opisie działania Wiedza o morzu w pkt 1 – jako możliwości społeczno-ekonomiczne wskazano „uruchomienie nowych kierunków studiów i specjalizacji w zakresie badań morskich”;
- str. 56 – w opisie działania Nadzór morski i współpraca straży przybrzeżnych w pkt 1 – wskazano „uruchomienie na uczelniach wyższych kierunków i specjalizacji związanych z nadzorem i monitoringiem morskim”.

Opisy te wymagają korekty, ponieważ ustawa PSWN nie przewiduje realizowania studiów w ramach tzw. „specjalności” czy „specjalizacji”. Uczelnia prowadzi kształcenie na studiach na określonym kierunku, poziomie i profilu. Jednocześnie należy zauważyć, że studia nie są prowadzone w zakresie badań naukowych („badań morskich”), kształcenie na studiach na określonym kierunku jest prowadzone w zakresie dyscypliny naukowej lub dyscyplin naukowych,

do których jest przyporządkowany dany kierunek studiów. Na kierunkach studiów o profilu ogólnoakademickim są realizowane zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie naukowej lub dyscyplinach naukowych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów, a studenci biorą udział w działalności naukowej lub w zajęciach przygotowujących do prowadzenia tej działalności.

II. Uwagi z zakresu oświaty

Uprzejmie proszę o dokonanie następujących zmian w Programie Fundusze Europejskie dla Rybactwa:

- 1) na str. 4, zdanie w odnośniku drugim: *„zapewnienie wymiany pokoleniowej m.in. poprzez: promowanie zawodu rybaka i ichtiologa oraz zatrudnienia w przetwórstwie, zachęty ekonomiczne do rozpoczęcia pracy lub pozostania w zawodzie ludzi młodych, zwiększenie dopasowania programów nauczania do potrzeb sektora, czy zacieśnianie współpracy placówek edukacyjnych kształcących w zawodzie rybaka z praktykami;”* – proponuję zastąpić wyrazami: *„zapewnienie wymiany pokoleniowej m.in. przez: promowanie kształcenia zawodowego w zawodach związanych z branżą rybacką, kształcenia w zawodzie ichtiologa oraz zatrudnienia w przetwórstwie, zachęty ekonomiczne do rozpoczęcia pracy lub pozostania w zawodzie ludzi młodych, zwiększenie dopasowania programów nauczania do potrzeb sektora, czy zacieśnianie współpracy jednostek systemu oświaty kształcących w zawodach z branży rybackiej i spożywczej, związanej z przetwórstwem ryb, z pracodawcami;”*.

W systemie oświaty jest prowadzone kształcenie w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316, z późn. zm.). Zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego zawody związane z rybactwem, zostały przyporządkowane do branży rybackiej, i są to: rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego, technik rybołówstwa morskiego, zaś zawody związane z przetwórstwem ryb, zostały przyporządkowane do branży spożywczej, i są to: przetwórcza ryb i technik technologii żywienia. W klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego nie ma natomiast zawodu określanego jako „rybak”. Ponadto, przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) (zwana dalej „UPO”) zobowiązują szkoły prowadzące kształcenie zawodowe do bieżącej współpracy z pracodawcami będącymi „praktykami” w danym zawodzie. Wskazane jest zatem, aby zadbać o zacieśnianie współpracy między jednostkami systemu oświaty, w tym szkołami, a pracodawcami.

- 2) na str. 12, akapit RYBOŁÓWSTWO ŚRÓDLĄDOWE, część 1. „Społeczno-kulturowe”, zdanie w odnośniku drugim: *„istnienie placówek edukacyjnych na poziomie średnim i wyższym szkolących w zakresie rybołówstwa śródlądowego,”* – proponuję zastąpić zdaniem w brzmieniu: *„istnienie*

jednostek systemu oświaty prowadzących kształcenie w zawodach z branży rybackiej w zakresie rybołówstwa śródlądowego (...)”.

W związku z wprowadzaną od dnia 1 września 2017 r. reformą edukacji do systemu oświaty zostały wprowadzone szkoły ponadpodstawowe, do których oprócz liceów ogólnokształcących należą także szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, tj. branżowa szkoła I stopnia, technikum, branżowa szkoła II stopnia i szkoła policealna. W ramach szkolnictwa branżowego kształcenie w zawodach przyporządkowanych do jednej z 32 branż (zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego), w tym m.in. do branży rybackiej jest prowadzone również w formach pozaszkolnych m.in. przez placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego, a także przez instytucje rynku pracy (prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową) oraz podmioty prowadzące działalność oświatową (posiadające akredytację kuratora oświaty) (art. 117 UPO).

- 3) na str. 19, w akapicie zaczynającym się od wyrazów: *„Dotychczasowa restrukturyzacja sektora rybactwa (...)”*, fragment zdania: *„Istotnym instrumentem wsparcia dla zapewnienia wymiany pokoleniowej jest wprowadzenie zmian w systemie kształcenia i (...)”* – proponuję zastąpić fragmentem o brzmieniu: *„Istotnym instrumentem wsparcia dla zapewnienia wymiany pokoleniowej jest doskonalenie systemu kształcenia zawodowego, upowszechnianie kształcenia w zawodach z branży rybackiej i (...)”*.
- 4) analogiczną zmianę proponuję na str. 38, w ostatnim akapicie zaczynającym się od wyrazów: *„W związku z powyższym szczególnie istotnym jest (...)”*, gdzie fragment zdania: *„Istotnym instrumentem wsparcia dla zapewnienia wymiany pokoleniowej jest wprowadzenie zmian w systemie kształcenia i (...)”* - również proponuję zastąpić fragmentem o brzmieniu: *„Istotnym instrumentem wsparcia dla zapewnienia wymiany pokoleniowej jest doskonalenie systemu kształcenia, upowszechnianie kształcenia w zawodach z branży rybackiej i (...)”*.

Reforma edukacji wprowadziła istotne zmiany w systemie kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do poszczególnych branż, w tym m.in. do branży rybackiej. Zmiany objęły m.in. określenie zawodów przyporządkowanych do danej branży, kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie, a także podstaw programowych kształcenia w zawodach. Istotnym elementem wsparcia mogłoby być zatem doskonalenie systemu kształcenia zawodowego polegające na m.in. wprowadzeniu nowych zawodów do systemu szkolnictwa branżowego, modyfikacji istniejących zawodów np. w zakresie zmiany podstaw programowych, określeniu dodatkowych umiejętności zawodowych. Zmiany te mogą nastąpić wyłącznie na wniosek ministra właściwego dla zawodu. Natomiast dodatkowo, istotnym instrumentem wsparcia może być upowszechnianie kształcenia w zawodach branży rybackiej.

- 5) na str. 31, w akapicie AKWAKULTURA, w części 1. „Społeczno-kulturowe”, zdanie w odnośniku pierwszym: *„istnienie placówek szkolnictwa średniego (...) przygotowujących do pracy w gospodarstwach chowu i hodowli ryb,”* - proponuję zastąpić zdaniem: *„istnienie jednostek systemu oświaty (...) przygotowujących do pracy w gospodarstwach chowu i hodowli ryb”*.

W związku z reformą edukacji zostały wprowadzone szkoły ponadpodstawowe realizujące kształcenie zawodowe (patrz: uzasadnienie do uwagi w pkt 1) i system tych szkół określa się jako szkolnictwo branżowe. Absolwenci tych szkół są przygotowani do pracy w określonych zawodach.

- 6) na str. 35, w akapicie AKWAKULTURA, w części 1. „Kapitał ludzki”, zdanie w odnośniku pierwszym: *„promowanie zawodu hodowcy ryb oraz stosowanie zachęt ekonomicznych pozwalających na rozpoczęcie pracy lub pozostanie w zawodzie ludzi młodych”* - proponuję zastąpić zdaniem o następującym brzmieniu: *„promowanie zawodu hodowcy ryb i zawodów pokrewnych związanych z hodowlą ryb oraz stosowanie zachęt ekonomicznych dla młodych ludzi, którzy uzyskali wykształcenie w tych zawodach, pozwalających na rozpoczęcie pracy lub pozostanie w zawodzie,”*.

Zawężenie tego działania jedynie do promowania zawodu hodowcy ryb nie daje możliwości wykorzystania potencjału szkolnictwa branżowego, w ramach którego prowadzone jest kształcenie w zawodach branży rybackiej, takich jak: rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego – w podstawach programowych tych zawodów ujęto treści związane z hodowlą ryb. W związku z powyższym proponuje się zmianę tego sformułowania tak, aby obejmował on promowanie całej grupy zawodów związanych z hodowlą ryb, będących zawodami pokrewnymi dla zawodu hodowcy ryb.

- 7) na str. 39, w przypisie nr 57, zdanie: *„W roku 2020 w ramach ośrodków kształcących na kierunku rybactwo funkcjonowała jedna placówka kształcąca na poziomie szkolnictwa średniego (...).”* – proponuję zastąpić zdaniem w brzmieniu: *„W roku 2020 kształcenie na potrzeby rybactwa prowadziła jedna jednostka systemu oświaty (...).”*.

W związku z reformą edukacji zostały wprowadzone szkoły ponadpodstawowe realizujące kształcenie zawodowe (patrz: uzasadnienie do uwagi nr 1) i system tych szkół określa się jako szkolnictwo branżowe. W ramach szkolnictwa branżowego prowadzi się kształcenie w zawodach przyporządkowanych do określonych branż (np. branży rybackiej).

- 8) na str. 65, w części 2.1.1.1 *Interwencja w ramach funduszu*, w tabeli „Powiązane rodzaje działań”, w działaniu: „Kapitał ludzki”, w zdaniu: *„Operacje realizowane w ramach tego działania polegają na promowaniu zawodu rybaka m.in. poprzez udzielanie pomocy finansowej na zakup statku lub gospodarstwa przez młodego rybaka, wsparcie rozwoju systemu kształcenia w zawodzie rybaka w ramach systemu stypendialnego kierowanego do młodzieży oraz placówek edukacyjnych, czy udzielanie pomocy na podnoszenie kwalifikacji zawodowych w ramach szkoleń, warsztatów i konferencji branżowych”*, wyrazy: *„wsparcie rozwoju systemu kształcenia w zawodzie rybaka”* - proponuję zastąpić wyrazami: *„wsparcie rozwoju systemu kształcenia i upowszechnianie kształcenia w zawodzie rybaka oraz w innych zawodach pokrewnych związanych z branżą rybacką”*.

Zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego, zawody związane z rybactwem zostały przyporządkowane do branży rybackiej, i są to: rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego, technik rybołówstwa morskiego. W klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego nie ma zawodu określanego jako „rybak”, w związku z tym należy rozważyć ewentualne doprecyzowanie nazwy zawodu.

- 9) na str. 66, w akapicie „Główne grupy docelowe”, po zdaniu: *„Wsparcie w ramach celu szczegółowego 1.1 skierowane jest do:”*, zdanie w tiret trzecim: *„uczniów szkół średnich (...) kształcących się na kierunkach rybackich,”* – proponuję zastąpić następującym zdaniem: *„uczniów szkół ponadpodstawowych prowadzących kształcenie w zawodach z branży rybackiej (...)”*.

W ramach szkolnictwa branżowego (ponadpodstawowego) prowadzi się kształcenie w zawodach przyporządkowanych do określonych branż (np. branży rybackiej): w branżowych szkołach I stopnia (których ukończenie nie daje poziomu wykształcenia średniego), technikach i branżowych szkołach II stopnia. Jeżeli intencją projektodawcy jest wskazanie wyłącznie szkół, których ukończenie umożliwia uzyskanie wykształcenia średniego lub średniego branżowego, powinno wskazać się typy szkół: technikum oraz branżowa szkoła II stopnia.

- 10) na str. 78, w części 2.1.2.1.1 „Interwencja w ramach funduszu”, w tabeli podpunkt „Kapitał ludzki”, zdaniu: *„Natomiast w ramach operacji z zakresu systemu stypendialno-promocyjnego, pomoc udzielana jest zarówno w formie stypendiów dla uczniów szkół średnich (...)”* – proponuję nadać brzmienie: *„Natomiast w ramach operacji z zakresu systemu stypendialno-promocyjnego, pomoc udzielana jest zarówno w formie stypendiów dla uczniów szkół ponadpodstawowych prowadzących w kształcenie w zawodach z branży rybackiej, (...)”*.

W ramach szkolnictwa branżowego (ponadpodstawowego) prowadzi się kształcenie w zawodach przyporządkowanych do określonych branż (np. branży rybackiej): w branżowych szkołach I stopnia (których ukończenie nie daje poziomu wykształcenia średniego), technikach i branżowych szkołach II stopnia. Jeżeli intencją projektodawcy jest wskazanie wyłącznie szkół, których ukończenie umożliwia uzyskanie wykształcenia średniego lub średniego branżowego, powinno wskazać się typy szkół: technikum oraz branżowa szkoła II stopnia.

- 11) Biorąc pod uwagę powyższe szczegółowe uwagi w zakresie systemu oświaty wskazane w pkt 1, 2, 5 i 8-10 dotyczące niewłaściwego, nieściśłego używania określenia „placówka edukacyjna”, zasadne wydaje się generalne zweryfikowanie i ewentualne skorygowanie całego dokumentu pod kątem prawidłowego używania tego określenia, które mogłoby być zastąpione innym bardziej prawidłowym określeniem z punktu widzenia przepisów prawa oświatowego, które chociażby zaproponowano w uwagach w pkt 1, 2, 5 i 8-10.

Z wyrazami szacunku

Marzena Machałek
Sekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1765632.5972988.5099974
Nazwa dokumentu	MEiN_Pismo z uwagami DSW, DN, DSKKZ i DPO.docx
Tytuł dokumentu	MEiN_Pismo z uwagami DSW, DN, DSKKZ i DPO
Data dokumentu	08.03.2022 15:44:26
Skrót dokumentu	063AC59552764B850791D1671DA14307A517CFD3
Wersja dokumentu	1.21
Data podpisu	08.03.2022
Podpisane przez	Marzena Anna Machałek Sekretarz Stanu
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.104.145.145.40900
Data wydruku:	09.03.2022 08:50:11
Autor wydruku:	Woźniak Paweł w zastępstwie za Olifirowicz Iwona